

הרה"ק רבי אברהם משה מפשעווארסק זי"ע

יומא דהלולא – ט' חשון

מתולדותיו

1234567

הרה"ק רבי אברהם משה ב"ר צבי הירש מפשעווארסק. תלמיד הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק. וכותב בהסכמתו על הסה"ק נועם אלימלך: מיום אשר נתן לי אלקים לב לדעת ועינים לראות חסידתו ופרישתו של אדמ"ו לא זזתי מכותלי בית מדרשו ותמיד הייתי מסתופף בצלו צל החכמה והיראה וכו' ומיום שנלקח ממנו ארון אלהים מאנה הנחם נפשי כי חשכו הרואות בארובות. נסתלק ט' מר-חשון תקנ"ד.

"י"ג אורות" (ברוקלין תשנ"ד) ח"א, ע' י"ז

הגדר החכמה

שמעתי מכ"ק אדמו"ר ר' יענקילי זצוק"ל מפשעווארסק זצוק"ל מוצש"ק ט' חשון, אמר שהיום ה"יארצייט" של הרה"ק ר' משה ז"ל מפשעווארסק (הראשון), הוא נתן הסכמה על ספה"ק נועם אלימלך, ונפטר בתקנ"ד, והי' נקרא ר"מ פשווארסקיר הגדול. והרה"ק ה"דברי יחזקאל" ז"ל משינאווא לא אמר "דער גרויסער" רק "דער ערשטער". והרה"ק הצבי לצדיק מבלאזוב ז"ל סיפר, דהי' נקרא "דער גרויסער" משום שהרה"ק ר' משה מפשעווארסק ז"ל השני (ה"אור פני משה") הי' קצר קומה, ולכן נקרא הראשון "דער גרויסער". והמשיך כ"ק מרן אדמו"ר מפשעווארסק זצוק"ל לספר, שהי' על ציון הרה"ק ה"אור פני משה" ז"ל, וראה אז שהשטח של הקרקע קטן מאוד, כמו למשל של ילד וכו'.

ט' חשון

עוד שמעתי מכ"ק מרן אדמו"ר מפשעווארסק זצוק"ל שחותנו הרה"ק ר' איציקיל ז"ל מפשעווארסק סיפר בשם הרה"ק מהרי"ד מבעלזא ז"ל דשניהם לכתחילה היו סופרים, והחברייא הקדושה הסכימו ביניהם שהא' יהי' רב, והשני יהי' סופר.

מרשימות הרה"ח ר' יהושע זאב לערנער שליט"א
 "ניצוצי אורות" שמות תשס"ד, ע' ד'

הרה"ק רבי משה מפשעווארסק זצ"ל היה תלמיד המגיד ממעזריטש זצ"ל, וחברו של הרבי ר' אלימלך מליזענסק זצ"ל בעל "נועם אלימלך", ורבו של החוזה מלובלין זצ"ל (וכדי שלא להחליפו בהרה"ק רבי משה מפשעווארסק בעל "אור פני משה" זצ"ל, קראו אותו "רבי משה הגדול"). הוא חי חיי התבודדות וסיגופים. בקיץ התענה בין נמלים ועשבים-שורפים (ברעננע-סטעל) ובחורף בגלגול שלג. פעם אחת בהתגלגלו בשלג כמעט

רסב

שקפא מקרח לולא חש הרה"ק רבי שמעון מירוסלב זצ"ל לחפשו, ונשאו על כתפו אל ביתו וחממו ושבה נפשו.

אוצר החכמה

הרב יקותיאל אריה קמהלר ז"ל
"משרתיו אש לזהט" (ב"ב תש"ס) ח"א, ע' פ"ט

שמעתי מכ"ק חותני ומהגה"צ מוויעליטשקא, שהה"ק ר' הערש מרימינוב סיפר, שהרה"ק ר' אברהם משה מפשעווארסק הי' פעם בטארנע, (עי' השני' בגדולתה במספרה במערב גאליציע, הראשונה הוא קראקא), והלך למקוה (כנראה שהי' ביום), כשיצא ר' אברהם משה מהמקוה, היו מן האנשים שרצו אל המקוה, שכל אחד מהם רצה לזכות לטבול במקוה הראשונה אחרי ר' אברהם משה, כי היו אומרים שמי שטובל הראשון אחר הר"ר אברהם משה מקבל מדריגות, והר"ר הערש הי' א שניידער יונגל שם בטארנע וגם הוא רץ, והתפאר הר"ר הערש על עצמו שהוא הי' זריז, כי בזמן שהציבור התחילו לפשוט את בגדיהם בכדי ליכנס אל המקוה, כבר קפץ הוא לתוך המקוה עם בגדיו. כשיצא מן המקוה נהפך לאיש אחר, והלך אחר ר' אברהם משה ורא"מ אמר לו שילך לרימינוב, והלך לרימינוב ונעשה משמש אצל רמ"מ מרימינוב. אח"כ כשנפטר רבו הי' יושב בראפשיץ כמה שנים, אח"כ נעשה למלא מקומו. **[מפי הרה"ק מהר"י זצ"ל מפשעווארסק]**
"מפיהם ומפי כתבם" (ברוקלין תשס"ז) ע' קי"ט

ט' חשון

פעם נתעלף רבינו (הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זי"ע) וכל הפעולות שעשו להעירו לא פעלו מאומה. קמו חסידים ונסעו להרה"ק רבי אברהם משה מפשעווארסק (הראשון) לשאול לו כדת מה לעשות. ויעץ להם שכן אדם מגושם יגע בו. כששבו מנסיעתם שנתארכה שעות אחדות, עשו לו כעצת הרה"ק רבי אברהם משה ומיד נתעורר רבינו מהתעלפותו. אחר כך התבטא הרה"ק רבי אברהם משה, שאפילו אם היה כבר אחרי פטירתו, היה קם וניעור באופן זה. **[שמעתי מפי מו"ח זצ"ל.]**

כ"ק מרן אדמו"ר מפשעווארסק זצוק"ל
"י"ג אורות" (ברוקלין תש"ס) ח"ב, ע' ל"ח

רבי שמואל שינאווער זי"ע תלמידו המובהק ו"מזכירו" של הרבי רבי בונם (מפרשיסחא) זי"ע, מביא בספרו "רמתים צופים" שני סיפורים מענינים שסיפר הרבי ר"ב מהצדיק הגדול **רבי משה מפשעווארסק זי"ע**, תלמיד המגיד הגדול הרה"ק רבי דוב בער זי"ע **ממעזריטש**, ששמו היה נודע לכל העולם לבעל רוח הקודש בגלוי. וכל העולם, אפילו אותן שלא היו חסידים, היו יראים ממנו מגודל צדקתו. והרה"ק **הרבי רבי אלימלך מליזענסק זי"ע**, נסע אליו. וכך סיפר הרבי רבי בונם: "פעם אחת, היה הרבי ר' משה הגדול הנ"ל בק"ק מאגלניצא, ושם היה גם הרה"ק **רבי יעקב זי"ע** בנו של הר"ר אלימלך מליזענסק. והנה החסידים כאשר שמעו שהקדוש הנורא הזה נמצא במאגלניצא, נסעו כולם לשם, וגם אנכי הצעיר הייתי בתוך הבאים. ועשו שם לכבודו סעודת שחרית, עברו ועבור איזה אנשים ידועים. אך הרבי ר' משה לא אכל שום מאכלי בשר בדרך כלל רק בשבת, ולכן הכינו עברו סעודה חלבית, וציוה לעשות לו מאכל ירק מכרוב הנקרא

אוצר החכמה

(קרויט). וכאשר ישב אל השלחן עם האנשים החסידים החשובים מסביבו, והביאו לפניו את מאכל הכרוב, פתח פיו הקדוש ואמר: "מי מוכן לאכול עמי את מאכל הירק הזה? הלוא אין יכולים לאכול ירק" וכל אלה שישבו ליד השלחן לא רצו לאכול, כי הם נזהרו תמיד במאכלי ירקות. והוסיף ואמר: "לאו כל אדם יכול ומסוגל לאכול זה המאכל"! ויקם רבי משה זי"ע מאצל השלחן, והלך אנה ואנה בתוך העולם לבקש איש אשר יאכל עמו את מאכל הירק שנמצא לפניו על השלחן. ויהי כאשר ביקש, מצא אותי עומד בין החסידים בסוף החדר, כי לא נדחקתי למעלה כי הייתי בחור צעיר לימים, וליד השולחן ישבו חסידים גדולים ואנשי מעשה. ויהי כאשר ראה אותי, לקח אותי בידיו, והלך אתי עד מקום ישיבתו בשלחנו. ואמר לי: "שב אצלי, ואכול עמי הירק, כי אתה רשאי לאכול זה המאכל". ואכל עמי המאכל בקערה אחת, וכל העולם ראו כן תמהו". זה הסיפור האחד. [רמתיים צופים בתדבא"ר פרק י"ח אות ס"א.]

עוד סיפר הרבי רבי בונם זי"ע: "דרכו של הרבי רבי משה הגדול זי"ע מפשעווארסק היה, שכל אורח שהיה בא אליו, היה מכבדו בשתי כוסיות יין שרף. וכאשר היי"ש נתייקר, לא נתן לאורח יותר מכוסית אחת. ואליהו הנביא היה רגיל לבוא אצלו כל יום, והנה פתאום הפסיק אליהו זכור לטוב להתגלות אליו. ועשה רבי משה מה שעשה, ובא אליהו אליו. וישאלהו: "מדוע הפסיק מר לבוא אלי כהרגלו בכל יום?" ויענהו אליהו: "זה בגלל שהנחת מידת הנדיבות שלך שהיה לך כל הזמן, ואינך ממשיך לתת שתי כוסיות כמו שהורגלת תמיד". ענה לו רבי משה: "הלוא זהו אינו אפילו נדנוד עבירה, אך דבר קל וכמו קש ייחשב!" והשיב לו אליהו זל"ט: "אני מקפיד גם על קש"! ועל זה - סיים הרבי ר"ב את סיפורו - פירוש הפסוק (צפניה פ"ב, פסוק א): התקוששו וקושו, "התקוששו" - שיסירו מעצמם הדברים ה"קשיים". הדומים לקש. "וקושו" - ותהיו נקיים וברורים" (ראה פירוש רש"י). עכדה"ק. [רמתיים צופים בתדבא"ר פרק כ"ח אות כ"ו].

"הרבי רבי בונם" (ב"ב תשנ"ז) ח"א, ע' קמ"ט

אברהם

ט' השון

זכור אזכרנו לטובה, מה שסיפר לי, החסיד הקדוש, הרב המפורסם בקדושה, כבוד מוה"ר רבי משה זצלה"ה, סת"ם מפשעווארסק. במעשה שאירע לו, בהיותו בדרך נחהו יי". ובבואו למלון, התאספו אליו רבים, מאותן אשר קרבת אלקים יחפצון. ואירע, שנסע דרך העיר הזאת, אחד מנגידי ק"ק בראד, ובא אליו בתוך המקהלות, ואמר לו, שאלה אחת אני שואל מאתכם, אם תשיבני על נכון מה טוב, ובאם לאו, הרי אתם כולכם מכת הרמאים, והוסיף לדבר עתק, [אשר] אין מן הצורך להאריך.

ותוכן השאלה [אשר] הוא אמר לו, [הוא] בזה"ל: היות ששבת בקהלתינו, הרב הקדוש המפורסם מוה"ר [אברהם] משה (הראשון) שהיה בפשעווארסק, זצוק"ל, והתאספו אליו אנשים המתחסדים, והרעישו עולם ומלואו כדרכם, ובזמן סעודה שלישית, אזי אמרתי, אלכה נא אל כת המשתגעים, עם רבם המובהק להם, ואראה בפחזותם, מה מנהגם. והנה בכואי אל המקום הנועד, אשר שם היה הקיבוץ, אזי אמר הרב המובהק הנ"ל, הנה נואף בא אל הבית! ואני ידעתי בעצמי, שלא הייתי נואף מעולם, והאריך לדבר עתק, ודברי חוצפה בזה.

רסד

והנה אמר לי הרב הקדוש הנ"ל, המספר לי המאורע, שהתפלל אז אל השם יתברך, [ש]יראהו נפלאות, לתרץ לו תירוץ גמור לפי דרכו. והיתה מונחת גמרא [יומא] על השלחן, וביקש מהשם יתברך, שיראהו התירוץ הנכון בתוך דברי חז"ל. ופתח הגמרא, (שם דע"ד ע"ב), והנה המאמר חז"ל (מ"ד) [מאי קרא (קהלת ו')] טוב מראה עינים מהלך נפש, [אמר ריש לקיש, טוב מראה עינים באשה, יותר מגופו של מעשה, שנאמר טוב מראה עינים מהלך נפש] כתובה לפניו, אז שמח לב הצדיק בקרבו, והראה להנגיד הנ"ל, ואמר לו, הנך רואה, דברי חז"ל [אלו], נזדמנו לי בעת הצורך, לתרץ לך. כי בהיותך הולך מבלי דעת, וחוצפך יסגא, להיותך בזה במלאכי יי, והיית הולך בתוך השוק, בעיר הגדולה הנ"ל, והיית-משוטט בעיניך, במקלות הנשים היושבים אנה ואנה, ביום המנוחה, והיית נהנה במראה עיניך, ובאת מתוך הראיה הלזו, לבית מקום הצדיק, וראה [הצדיק רבי אברהם משה מפשעווארסק] ברוח קדשו, קליפת הניאוף אצלך, כי טוב מראה עינים וכו'.

ואמר לי, שסיפר לו סמוכות לדברינו בתורה הקדושה, [בפירוש הפסוק] וישאל את אנשי מקומו, היינו אנשי המקום יתברך שמו, איה הקדשה, רצונו לומר היכן היא הזונה שאתה אומר שזנית, ואני ידעתי בעצמי שלא זנית מעולם, התירוץ הוא, הי"א בעיני"ם, על הדרך, רצונו לומר איכות הזנות הוא, על ידי עיניך, כשהיית הולך בדרך, ונהנת במראה עיניך, והאריך הצדיק בזה.

הרה"ק בעל "בני יששכר" מדינוב זי"ע
"דרך פיקודיך" מל"ת - ל"ה
[מעשה השם" (דינוב) ח"א, ע' רס"ה]

ט' חשוון

אבי רבינו [הגה"ק בעל "דברי חיים" מצאנז זי"ע] הגאון רבי לייביש מטארניגראד זי"ע היה רגיל לבקר את הרה"ק רבי משה מפשעווארסק הראשון. באחד מביקוריו ראה איך שהרה"ק ר"מ מפשעווארסק נרתע לאחוריו כשבתו שהיתה בת י"ב שנה עברה לפניו, מפני שחשב שבתו צעירה יותר ולא הכירה, וכשהרבנית העירה לו שהלא זאת בתנו, נענה הרה"ק ר"מ מפשעווארסק: אם יש לנו כבר בת גדולה כזו, אז זקוק אני לכך וכך מעות להשיאה. בידי רבי לייביש היה אז חבילת כסף שהכין לעצמו לנסוע לשוק דאנציג, וכשמעו את דברי הרה"ק ר"מ מפשעווארסק, הוציא את הסך הנ"ל ונתן לו, בירך אותו ר"מ מפשעווארסק בזש"ק ויהיה לו בן שיאיר את העולם, כי עד אז טרם זכה לבנים. ונתקיים ברכתו שנולד לו בנו רבינו בעל הדברי חיים. [שמעתי מפי מו"ח זצ"ל]

כ"ק מרן אדמו"ר מפשעווארסק זצוק"ל
י"ג אורות" (ברוקלין תש"ס) ח"ב, ע' ל"ח

הרה"ק בעל מאור ושמש זצ"ל סיפר שבשנת תקנ"ח בחורף שמע מפי הרה"ק רבי אברהם משה מפשעווארסק זצ"ל אחרי קידוש לבנה שאמר: "הנני רואה שהיום נפסקה שלשלת של מושלים!" כעבור זמן קצר נודע, שבאותו יום מת מלך הלנים האחרון סטאניסלאב לשצינסקי בפטרבורג (החסידות לר"א מרקוס ז"ל עמ' שי).

הרב יקותיאל אריה קמהלר ז"ל
"משרתיו אש לזה"ט" (ב"ב תש"ס) ח"ב, ע' צ'

רסה